

การพัฒนารูปแบบและตัวบ่งชี้ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในบริบทสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
The Development of Factors and Indicators of Professional Learning Community (PLC)
in Basic Education School Context

พิจิตรา กุลจรธอนันต์¹ สรัญญา จันทร์ชูสกุล² ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม³

Pijitra Kunjaradanan¹ Saranya Chanchusakun² Chaiyos Paiwithayasiritham³

¹นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Master's degree student, Educational Research Methodology Program,

Faculty of Education, Silpakorn University

Corresponding Author, E-mail: kunjaradanan_p@silpakorn.edu

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Assistant Professor Dr., Department of Elementary Education, Curriculum and Instruction,

Faculty of Education, Silpakorn University

E-mail: chanchusakun_S@su.ac.th

³รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Associate Professor Dr., Department of Educational Research Methodology, Educational Foundation,

Faculty of Education, Silpakorn University

E-mail: chaiyos2010@gmail.com

Received: May 5, 2022; Revised: June 20, 2022; Accepted: June 24, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบและตัวบ่งชี้ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในบริบทสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 2) ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในบริบทสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในบริบทสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนำมาตรวจสอบเพิ่มเติมกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 10 ท่าน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง 2) ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในบริบทสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการภูมิภาคตะวันตก จำนวน 567 คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล คือ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป LISREL ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในบริบทสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์

และค่านิยมร่วม การเรียนรู้แบบร่วมมือ การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน และสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุน มี 11 ตัวบ่งชี้ 2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า โมเดลการวัดความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในบริบทสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจาก $\chi^2 = 28.080$, $df = 26$, $p = .354$, $CFI = 1.000$, $TLI = 0.999$, $RMSEA = 0.012$, $SRMR = 0.015$ และ $\chi^2/df = 1.08$

คำสำคัญ: การพัฒนาตัวบ่งชี้, องค์ประกอบเชิงยืนยัน, ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

Abstract

The objectives of this research were to 1) develop the components and indicators of the teacher-professional learning community in the context of basic education institutions, and 2) examine the coherence of the measurement model of the teacher-professional learning community in the context of basic education institutions with empirical data. The research was divided in two phases and conducted accordingly. Phase one: to study the components and indicators of the teaching professional learning community in the context of basic education institutions from related document and research. These data were exclusively then confirmed by 10 qualified experts as well as teachers, who teach basic education level in public school. The tools used in this research were structured interviews. Part two: to examine the consistency of the learning community measurement model and teacher vocational knowledge in the context of basic education institutions. The research participants were 567 registered government teachers, who teach basic education under the Office of the Basic Education Commission (OBEC) in western region, were randomly selected by multistage sampling. The tool used in this study was a five-level estimation scale questionnaire. The statistics used for data analysis were qualitative data analysis using content analysis. The coherence of the model with the empirical data was examined by corroborative component analysis with the LISREL package. The results show that 1. Components and indicators of the teaching professional learning community in the context of a basic education institution consisted of four components: 1) shared Values and Vision 2) Collaborative Learning 3) Supportive and Shared Leadership and 4) Supportive Conditions with 11 indicators. 2. Confirmatory factor analysis shows that the measurement model of community-based learning community in basic education contexts was consistent with the empirical data, considering $\chi^2 = 28.080$, $df = 26$, $p = 0.354$, $CFI = 1.000$, $TLI = 0.999$, $RMSEA = 0.012$, $SRMR = 0.015$, and $\chi^2/df = 1.08$

Keyword: Evaluation Development, Confirmatory Factor Analysis, Professional Learning Community

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีชีวิตของคนในสังคม ทำให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาตนเอง เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยจะต้องไม่จัดการเรียนรู้เพื่อให้ได้ความรู้ แต่ต้องได้ทักษะการเรียนรู้เพื่อการนำไปใช้ และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ได้กำหนดด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยมุ่งเน้นที่ครูเป็นสำคัญ ซึ่งจะมีการเปลี่ยนบทบาทการสอนของครูจากเดิมที่เน้นการสอนเนื้อหา

สาระไปสู่การเป็นผู้ที่คอยอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนโดยการทำหน้าที่กระตุ้น สร้างแรงบันดาลใจ แนะนำวิธีเรียนรู้ และวิธีการจัดระเบียบการสร้างความรู้ ออกแบบกิจกรรมและสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน และมีบทบาทเป็นนักวิจัย พัฒนาระบบการเรียนรู้เพื่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) จึงเห็นได้ว่าครูในยุคปัจจุบัน จำเป็นต้องแสวงหาความรู้ตลอดเวลา กล่าวคือ ต้องสอนในด้านทักษะในการแสวงหาความรู้ แทนการให้ความรู้ โดยมีการออกแบบการสอนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีครูเป็นผู้ช่วยที่คอยอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียน ซึ่งกระบวนการในการปรับเปลี่ยนการสอนของครูในปัจจุบัน คือ การดำเนินงานภายใต้การทำงานร่วมกันของครู เกิดเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ครูมีการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยครูเป็นผู้กำหนดแนวทางในการเรียนการสอน จากการศึกษาแนวทางในการส่งเสริมทักษะของครูในการพัฒนานักเรียนไปสู่ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า การดำเนินงานภายใต้การรวมกลุ่มของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน แบ่งปันองค์ความรู้ร่วมกัน คือ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สอดคล้องกับ วิจารณ์ พานิช (2555) ที่กล่าวถึงตัวช่วยของครูในการจัดการเรียนรู้ คือ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Communities : PLC) ที่เกิดจากการรวมตัวกันของครูเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานที่ของครูแต่ละคน

นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวถึง การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ผ่านกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนมีส่วนร่วม และมีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่หลากหลายรูปแบบ (Active Learning) มีการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และสมรรถนะของผู้เรียน (Assessment for Learning) ทุกระดับ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565) จึงเห็นได้ว่าครูต้องมีการพัฒนาตลอดเวลา ปรับวิธีสอน เน้นการสอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านการลงมือทำ รู้จักคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา สามารถใช้ดิจิทัลและเทคโนโลยี ซึ่งวิธีการที่จะช่วยให้ครูสามารถปรับตัวเพื่อเสริมสร้างความรู้และสมรรถนะของตนเอง ให้มีความเป็นครูมืออาชีพ จึงเกิดเป็นแนวทางการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) โดยมีเป้าหมายหลักคือเพื่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอน พัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2564) ประกาศหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครู ได้มีการกำหนดข้อตกลงในการพัฒนางาน โดยระบุอยู่ในส่วนที่ 1 ข้อตกลงในการพัฒนางานตามมาตรฐานตำแหน่ง หัวข้อที่ 2 ผลการปฏิบัติงาน ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ โดยระบุให้ครูจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของตนเองเสนอต่อผู้อำนวยการสถานศึกษา ซึ่งในส่วนของการพัฒนาตนเองและวิชาชีพจะมีความเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จึงทำให้ข้าราชการครูในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการทุกคน ต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อใช้ในการพัฒนาตนเองทางวิชาชีพ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูจากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในบริบทสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนำมาตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติมโดยผู้เชี่ยวชาญได้เป็นองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จากนั้นนำมาตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. พัฒนาคำอธิบายองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในบริบทสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในบริบทสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

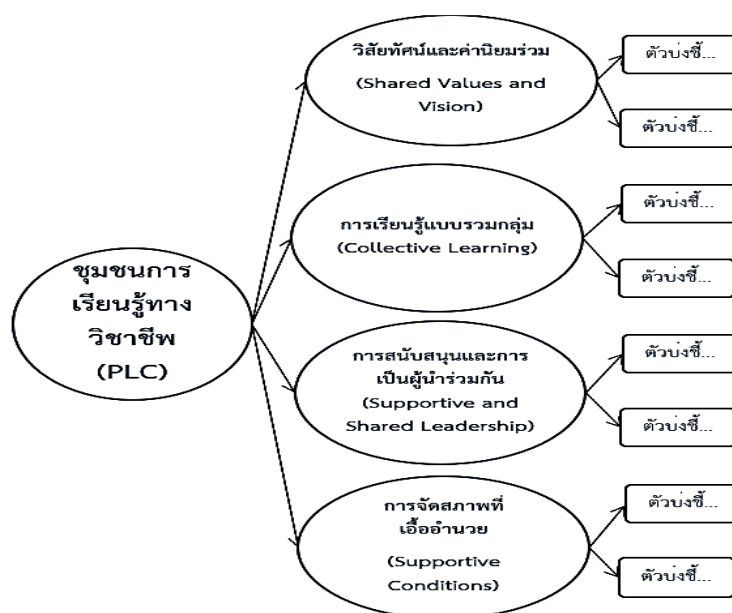
การทบทวนวรรณกรรม

จากการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความหมายของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) พบว่ามีการศึกษาให้ความหมายของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพไว้ ดังนี้

วรลักษณ์ ชูกำเนิด (2557) กล่าวถึง ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในโรงเรียนว่าเป็นการรวมตัว รวมใจ รวมพลัง การร่วมมือกันของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษาในโรงเรียน บนพื้นฐานวัฒนธรรม ความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกันแบบทีมเรียนรู้ โดยครูเป็นผู้นำ เพื่อร่วมเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ เปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเองจากภายในสู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ และความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชน เช่นเดียวกับ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มศว. (2558) ให้ความหมายไว้ว่า การรวมตัว รวมใจ รวมพลัง ร่วมมือกันของครู ผู้บริหารและนักการศึกษาในโรงเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับ วิจารย์ พานิช (2555) ที่กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือ กระบวนการต่อเนื่องที่ครูและนักการศึกษาทำงานร่วมกันในวงจรของการร่วมกันตั้งคำถาม และการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อบรรลุผลการเรียนรู้ที่ดีขึ้นของนักเรียน โดยมีความเชื่อว่าหัวใจของการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้ดีขึ้นอยู่ที่การเรียนรู้ที่ฝังอยู่ในการทำงานของครูและนักการศึกษา

จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู หมายถึง การรวมตัวกันของครูในสถานศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้ เพื่อเป้าหมายเดียวกัน คือ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การกำหนดวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม (Shared Values and Vision) องค์ประกอบที่ 2 การเรียนรู้แบบรวมกลุ่ม (Collective Learning) องค์ประกอบที่ 3 การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน (Supportive and Shared Leadership) องค์ประกอบที่ 4 การจัดสภาพที่เอื้ออำนวย (Supportive Conditions)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินการวิจัยโดยกำหนดขั้นตอนในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1) พัฒนารูปแบบองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ด้วยการใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และขั้นตอนที่ 2) ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน และตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1) พัฒนารูปแบบองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในบริบทสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่จะทำการสัมภาษณ์ เพื่อขอข้อสนับสนุนและคำแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในบริบทสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้วิจัยพิจารณาเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 10 คน โดยการกำหนดคุณสมบัติของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1. ผู้ทรงคุณวุฒิ มีคุณสมบัติ ดังนี้
 - 1) เป็นบุคคลที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาด้านการบริหาร หรือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ระดับปริญญาโทขึ้นไป
 - 2) เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
2. ข้าราชการครูที่สอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีคุณสมบัติ ดังนี้
 - 1) เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้
 - 2) เป็นบุคคลที่ได้รับรางวัลจากการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในบริบทสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีประเด็นข้อคำถามเกี่ยวกับความเหมาะสมขององค์ประกอบและคำแนะนำเพิ่มเติม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับกรอบนิยามในการวิจัย แบบสัมภาษณ์ดังกล่าวผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน โดยมีผลการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องของข้อคำถาม (Item Objective Congruence Index: IOC) เท่ากับ 1.00 ทุกรายการประเมิน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สร้างข้อสรุป เพื่อปรับปรุงนิยามเชิงปฏิบัติการให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

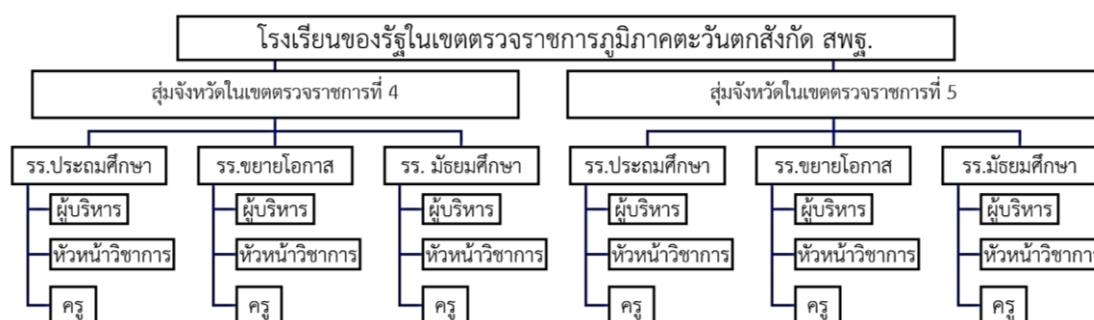
ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในบริบทสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประชากร และตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นข้าราชการครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการภูมิภาคตะวันตก ประกอบด้วย เขตตรวจราชการที่ 4 และ 5 มีจำนวนทั้งสิ้น 36,461 คน

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นข้าราชการครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการภูมิภาคตะวันตก ประกอบด้วย เขตตรวจราชการที่ 4 และ 5 โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์ของการกำหนดตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิง

ยืนยัน คือ ขนาดตัวอย่างกับพารามิเตอร์ที่ต้องประมาณค่าในโมเดลเท่ากับ 15 คน ต่อ 1 พารามิเตอร์ (Hair et al., 2010) ในงานวิจัยมีจำนวนพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่า จำนวน 35 ค่า ดังนั้น การกำหนดขนาดตัวอย่างให้มีจำนวนเพียงพอต่อการวิเคราะห์ในการวิจัยครั้งนี้จึงต้องมีตัวอย่างอย่างน้อย 525 คน อย่างไรก็ตาม เพื่อป้องกันข้อมูลสูญหายและให้อัตราการตอบกลับให้เพียงพอต่อการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดจำนวนตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 600 คน เขตตรวจราชการละ 300 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) คือ ขั้นที่ 1 สุ่มเลือกจังหวัดในเขตตรวจราชการที่ 4 และ 5 โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ขั้นที่ 2 สุ่มเลือกโรงเรียนโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามประเภทของโรงเรียน คือ โรงเรียนประถมศึกษา, โรงเรียนขยายโอกาส, โรงเรียนมัธยมศึกษา ดังภาพที่ 1

ภาพ 2 ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งมีกระบวนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ โดยการนำองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และนิยามเชิงปฏิบัติการความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในบริบทสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้จากการศึกษาในระยะที่ 1) มาสร้างเป็นแบบสอบถามการประเมินแบบมาตราส่วน 5 ระดับ ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหาโดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง คือ มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ขึ้นไป พบว่า ทุกข้อมีค่าระหว่าง 0.67-1.00 แล้วผู้วิจัยนำข้อคำถามมาปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับคำนิยามศัพท์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นตรวจสอบอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์สถิติทดสอบที (t-test) กับกลุ่มทดลองใช้ที่ไม่ใช่ตัวอย่างในการวิจัย แต่มีความใกล้เคียงกับตัวอย่าง จำนวน 50 คน โดยเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ พบว่า ทั้ง 2 กลุ่มมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกข้อคำถาม จากนั้นทำการตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการตรวจสอบความสอดคล้องภายใน ใช้วิธีของครอนบัก ในรูปสัมประสิทธิ์แอลฟา ผลการตรวจสอบ พบว่า แบบสอบถามมีคุณภาพและมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไปได้ เนื่องจากค่าความเที่ยงทั้งฉบับมีค่า .961 และค่าความเที่ยงขององค์ประกอบอยู่ระหว่าง .859 - .908

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูล ผ่าน Google Form โดยจัดส่งแบบสอบถามพร้อมด้วยหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลกับตัวอย่าง จำนวน 600 มีจำนวนการตอบกลับ 567 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.5 ซึ่งเพียงพอต่อการวิเคราะห์ข้อมูล จากนั้นตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับ และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน และตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในบริบทสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป LISREL

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในบริบทสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 10 ท่าน ในประเด็นเกี่ยวกับความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในบริบทสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการปรับนิยามขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ในการวิจัย ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การกำหนดวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม (Shared Values and Vision)

หมายถึง การที่บุคลากรในโรงเรียนประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และบุคลากรส่งเสริมการจัดการศึกษา ร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ และค่านิยมของโรงเรียน เพื่อเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ภายใต้การมองภาพอนาคตร่วมกัน ตระหนักถึงคุณค่าของวิชาชีพ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และการพัฒนาวิชาชีพ

ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 บุคลากรในโรงเรียนร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และค่านิยมของโรงเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 ตระหนักถึงคุณค่าของกำหนดวิสัยทัศน์และค่านิยมของโรงเรียน เพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และการพัฒนาวิชาชีพ

องค์ประกอบที่ 2 การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning)

หมายถึง การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างบุคลากรในโรงเรียน นักเรียน กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และผู้เชี่ยวชาญ ในการพัฒนาทักษะด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านการปฏิบัติงาน โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน มีการแบ่งปันข้อมูลสารสนเทศหรือแลกเปลี่ยนทรัพยากรในด้านต่าง ๆ เปิดโอกาสให้มีการสังเกตการสอนในชั้นเรียน มีการแลกเปลี่ยนเทคนิคการสอน สื่อการสอน และกลยุทธ์ต่าง ๆ มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการให้กำลังใจระหว่างกัน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 ส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นทีมของครูในโรงเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 ส่งเสริมบุคลากรในโรงเรียนให้พัฒนาตนเอง

ตัวบ่งชี้ที่ 2.3 ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ และสะท้อนผลการจัดการเรียนการสอนระหว่างกัน

ตัวบ่งชี้ที่ 2.4 การสร้างเครือข่ายทางวิชาการ

องค์ประกอบที่ 3 การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน (Supportive and Shared Leadership)

หมายถึง การส่งเสริมและสนับสนุนความเป็นผู้นำส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนโดยเฉพาะครูได้เป็นผู้นำเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน สำหรับผู้บริหารควรมีบทบาทเป็นผู้สนับสนุน ในการจัดหาและสนับสนุนปัจจัยที่ส่งเสริมการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน และเป็นผู้นำการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนครูสู่การเป็นผู้นำร่วมกัน

ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 ครูเป็นผู้นำในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

องค์ประกอบที่ 4 สภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุน (Supportive Conditions)

หมายถึง การร่วมจัดหาและสนับสนุนปัจจัยที่ส่งเสริมการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน การสร้างวัฒนธรรมเชิงบวก ความเป็นกัลยาณมิตรทางวิชาการ และมีจิตวิทยาเชิงบวกต่อกัน

ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 ปัจจัยสนับสนุนเอื้อต่อการทำงาน

ตัวบ่งชี้ที่ 4.2 การสร้างวัฒนธรรมเชิงบวก

ตัวบ่งชี้ที่ 4.3 ความเป็นกัลยาณมิตรทางวิชาการ

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในบริบทสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

1) ค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในบริบทสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามองค์ประกอบ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตัวแปรความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในบริบทสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวม พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($M = 4.351$) มีการกระจายน้อยโดยมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 0.387 และมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ($C.V.$) เท่ากับ 8.895 % เมื่อพิจารณาการแจกแจงของข้อมูล พบว่า ค่าความเบ้เป็นลบและค่าความโด่งเป็นบวก แสดงว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในภาพรวมสูงกว่าค่าเฉลี่ยและมีการกระจายของข้อมูลน้อย เมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบ พบว่า ทุกองค์ประกอบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทั้งหมด โดยองค์ประกอบที่ 1 การกำหนดวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ องค์ประกอบที่ 4 สภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุน, องค์ประกอบที่ 3 การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน และองค์ประกอบที่ 2 การเรียนรู้แบบร่วมมือ ตามลำดับ ($M = 4.400, 4.365, 4.341$ และ 4.319 ตามลำดับ) ทุกองค์ประกอบมีการกระจายน้อยโดยมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) อยู่ระหว่าง 0.387 ถึง 0.456 และมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ($C.V.$) อยู่ระหว่าง 8.785 ถึง 10.447 องค์ประกอบที่มีการกระจายมากที่สุด คือ องค์ประกอบที่ 4 สภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุน องค์ประกอบที่มีการกระจายน้อยที่สุด คือ องค์ประกอบที่ 1 การกำหนดวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในบริบทสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จำแนกตามองค์ประกอบ ($n = 567$)

ตัวแปร/องค์ประกอบ	M	SD	$CV(\%)$	Min	Max	Sk	Ku
ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู	4.351	0.387	8.895	2.000	5.000	-0.721	2.326
การกำหนดวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม (Shared Values and Vision)	4.400	0.387	8.795	2.830	5.000	-0.340	0.394
การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning)	4.341	0.423	9.744	2.000	5.000	-0.606	1.535
การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน (Supportive and Shared Leadership)	4.319	0.445	10.303	1.330	5.000	-0.855	3.402
สภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุน (Supportive Conditions)	4.365	0.456	10.447	2.000	5.000	-0.841	2.395

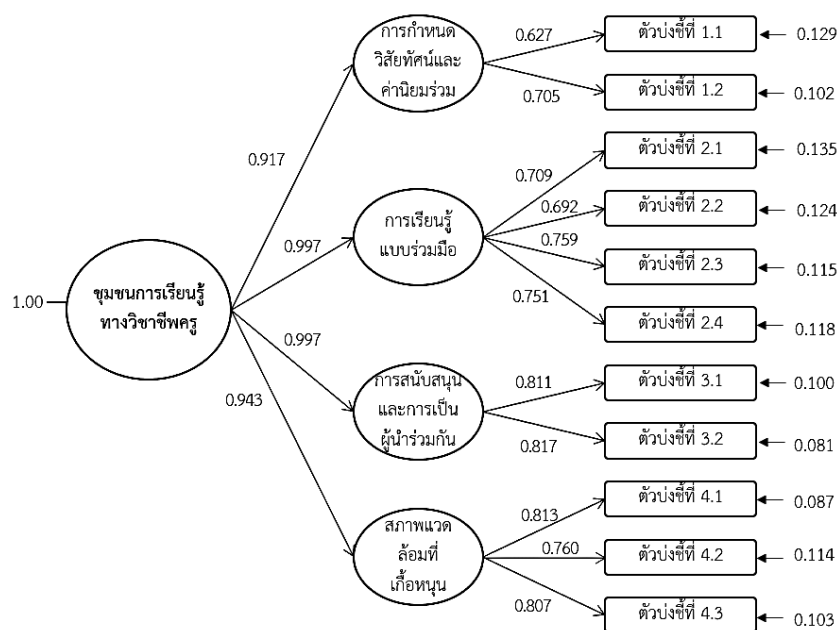
2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในบริบทสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตามโมเดลการวัดความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในบริบทสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 11 ตัวแปร ที่อยู่ในองค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบ โดยใช้โปรแกรม LISREL พบว่า โมเดลการวิจัยมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่า $\chi^2 = 28.080$, $df = 26$, $P\text{-value} = .354$, $CFI = 1.000$, $TLI = 0.999$, $RMSEA = 0.012$, $SRMR = 0.015$ และ $\chi^2/df = 1.08$ เมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่ 1 การกำหนดวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม (Shared Values and Vision) มีค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (β) ของตัวแปรสังเกตหรือตัวบ่งชี้อยู่ระหว่าง 0.627 - 0.705, องค์ประกอบที่ 2 การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) มีค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (β) ของตัวแปรสังเกตหรือตัวบ่งชี้อยู่ระหว่าง 0.692 - 0.759, องค์ประกอบที่ 3 การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน (Supportive and Shared Leadership) มีค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (β) ของตัวแปรสังเกตหรือตัวบ่งชี้อยู่ระหว่าง 0.811-0.817, องค์ประกอบที่ 4 สภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุน (Supportive Conditions) มีค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (β) ของตัวแปรสังเกตหรือตัวบ่งชี้อยู่ระหว่าง 0.760-0.813 ดังมีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 2 และภาพ 3

ตารางที่ 2 ค่าสถิติผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในบริบทสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

องค์ประกอบ		เมตริกน้ำหนักองค์ประกอบ			β	FS	R ²
		b	SE	t			
องค์ประกอบที่ 1							
การกำหนดวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม (Shared Values and Vision)		0.291	0.018	16.516	0.917	-	0.840
ตัวบ่งชี้ที่ 1.1	บุคลากรในโรงเรียนร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และค่านิยมของโรงเรียน	0.912	0.073	12.564	0.627	0.142	0.393
ตัวบ่งชี้ที่ 1.2	ตระหนักถึงความสำคัญของกำหนดวิสัยทัศน์และค่านิยมของโรงเรียน เพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และการพัฒนาวิชาชีพ	1.000	-	-	0.705	0.170	0.497
องค์ประกอบที่ 2 การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning)		0.394	0.019	20.446	0.997	-	0.994
ตัวบ่งชี้ที่ 2.1	ส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นทีมของครูในโรงเรียนร่วมกัน	0.934	0.050	18.752	0.709	0.076	0.503
ตัวบ่งชี้ที่ 2.2	ส่งเสริมบุคลากรในโรงเรียนให้พัฒนาตนเอง	0.856	0.052	16.611	0.692	0.055	0.480

องค์ประกอบ	เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ			β	FS	R ²
	b	SE	t			
ตัวบ่งชี้ที่ 2.3 ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ และสะท้อนผล การจัดการเรียนการสอน ระหว่างกัน	1.000	-	-	0.759	0.101	0.577
ตัวบ่งชี้ที่ 2.4 การสร้างเครือข่ายทางวิชาการ	0.987	0.051	19.383	0.751	0.079	0.563
องค์ประกอบที่ 3 การสนับสนุนและการเป็น ผู้นำร่วมกัน (Supportive and Shared Leadership)	0.438	0.020	22.453	0.997	-	0.995
ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนครูสู่ การเป็นผู้นำร่วมกัน	1.000	-	-	0.811	0.182	0.658
ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 ครูเป็นผู้นำในการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกัน	0.918	0.046	20.047	0.817	0.216	0.668
องค์ประกอบที่ 4 สภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุน (Supportive Conditions)	0.415	0.020	20.834	0.943	-	0.890
ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 สนับสนุนปัจจัยเอื้อต่อการ ทำงาน	0.938	0.046	20.492	0.813	0.183	0.660
ตัวบ่งชี้ที่ 4.2 การสร้างวัฒนธรรมเชิงบวก	0.896	0.044	20.433	0.760	0.136	0.577
ตัวบ่งชี้ที่ 4.3 ความเป็นกัลยาณมิตร ทางวิชาการ	1.000	-	-	0.807	0.194	0.652
$\chi^2 = 28.08$, $df = 26$, $p = 0.354$, $CFI = 1.000$, $TLI = 0.999$, $RMSEA = 0.012$, $SRMR = 0.015$						

ภาพ 3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในบริบทสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากผลการวิจัยทำให้ได้องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในบริบทสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 4 องค์ประกอบ 11 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การกำหนดวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม (Shared Values and Vision) มี 2 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 2 การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) มี 4 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 3 การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน (Supportive and Shared Leadership) มี 2 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 4 สภาพแวดล้อมที่เอื้อหนุน (Supportive Conditions) มี 3 ตัวบ่งชี้ สอดคล้องกับ ศิริรัตน์ โกศล (2559) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการนำแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาใช้พัฒนาสถานศึกษา โดยการสังเคราะห์องค์ประกอบจากเอกสารวิชาการ แล้วนำมาตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องกันระหว่างองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ โดยได้ระบุองค์ประกอบและตัวชี้วัดแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จำนวน 4 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วม มี 11 ตัวชี้วัด 2) ด้านค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม มี 9 ตัวชี้วัด 3) ด้านทีมเรียนรู้และการจัดการความรู้ร่วมกัน มี 18 ตัวชี้วัด และ 4) ด้านการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศ มี 14 ตัวชี้วัด พบว่าค่าเฉลี่ยระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดมีความเหมาะสมทุกองค์ประกอบและตัวชี้วัด อย่างไรก็ตามสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ได้เสนอว่า องค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในบริบทสถานศึกษา ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบพบว่ามีความสอดคล้องกับองค์ประกอบที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้น กล่าวคือ องค์ประกอบการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพได้ถูกกล่าวถึงในตัวบ่งชี้ภายในองค์ประกอบที่ 2 การเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่องส่งเสริมบุคลากรในโรงเรียนให้พัฒนาตนเอง และในองค์ประกอบชุมชนกัลยาณมิตร และองค์ประกอบโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ได้ถูกระบุไว้ในองค์ประกอบที่ 4 สภาพแวดล้อมที่เอื้อหนุน

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในบริบทสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

โมเดลที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (β) ของตัวบ่งชี้ทุกตัวมีค่าเป็นบวก (β มีค่าระหว่าง 0.627-0.817) แสดงว่าตัวบ่งชี้ทุกตัวมีความสำคัญต่อการเสริมสร้างความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในบริบทสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผลการวิจัยมีความสอดคล้องในบางส่วนกับ กฤติญา อ่อนคล้าย (2562) ที่ทำการศึกษาแนวทางในการบริหารสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาความเป็นชุมชนการพัฒนาตัวบ่งชี้ โดยการวิเคราะห์วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อตรวจสอบโมเดลว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สอดคล้องกับ ดาตุณ บุญเพิ่ม (2560) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของครูในโรงเรียน พบว่า โมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงว่าโมเดลมีความตรงเชิงโครงสร้างและผลการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ มีจำนวน 6 องค์ประกอบ 43 ข้อ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ครู ผู้บริหาร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในบริบทสถานศึกษาขั้นพื้นฐานการที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นไปเป็นเป้าหมาย หรือนำไปเป็นแนวทางในการกำหนด

นโยบายเพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้ครูร่วมกันเสริมสร้างความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูให้เกิดขึ้นภายในโรงเรียน

2. จากผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบที่ 3 การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน ตัวบ่งชี้ ครูเป็นผู้นำในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด จึงความให้ความสำคัญกับการพัฒนาครู โดยการสนับสนุนให้ครูมีภาวะผู้นำในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. นำผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้มาพัฒนาเป็นเครื่องมือมาตรฐานในการวัดระดับความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในบริบทสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพต่อไป

2. เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเฉพาะองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในบริบทสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้มีความครอบคลุมมากขึ้น จึงควรมีการตรวจสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลเพิ่มเติม

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง จุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565.
- กฤติญา อ่อนคล้าย. (2562). การพัฒนาตัวบ่งชี้ความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูของโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา].
- ดาลุน บุญเพิ่ม. (2560). การพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม].
- นภัทร ธัญญะวิมลกุล. (2564). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา. วารสารการวัดผลการศึกษา, 38(104), 233-244.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด. (2557). รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์].
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21. มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- ศิริรัตน์ โกศล. (2559). การพัฒนาสถานศึกษาโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม].
- สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มศว. (2558). การวิจัยและพัฒนาระบบฐานข้อมูลเครื่องมือวัดทางจิตสังคม และพฤติกรรม. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มศว.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล ปี 2561 (IMD2018). ทเวนต์วันเซ็นจูรี่.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). คู่มือประกอบการอบรมการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสถานศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2564). หลักเกณฑ์และวิธีการประเมิน ตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่ง ครู.

Hair, J.F., Black, W. C., Babin, B.J. & Anderson, R.E. (2010). *Multivariate data analysis* (10th ed.). Pearson Education Inc.

Hord, S. M. (2003). *Learning together, leading together: Changing schools through professional learning communities*. Teachers College Press.